

Жалал-Абад өлкөсү Жалал-Абад областынын башкармалыгы

Юридикалык акты

30-декабрь 2022 жылы

мамлекеттик администрациясынын атынан өткөрдү

Кубелүктүн сериясы жана номери 00.63267

Алгачкы каттоо күнү 30.01.1996

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Управление юстиции Жалал-Абадской области

30-декабрь 2022 года

произвело государственную регистрацию

юридического лица

серия и номер свидетельства 00.63267

Дата первичной регистрации 30.01.1996

БЕКИТИЛДИ

Жалал-Абад областынын

Базар-Коргон райондук билим

берүү бөлүмү

Сариев С.К. Сариев С.К.

« 21 » декабрь 2022-жыл

“Асан Шеркулов атындагы №28 жалпы билим берүүчү орто мектеби”

МЕКЕМЕСИНИН

УСТАВЫ

1. Жалпы жобо

1.1 Базар-Коргон районундагы Асан Шеркулов атындагы №28 жалпы билим берүүчү орто мектеби жалпы башталгыч, жалпы негизги жана жалпы орто билим берүү программаларын ишке ашырган жалпы билим берүү уюму болуп саналат. Асан Шеркулов атындагы №28 жалпы билим берүүчү орто мектеби өзүнүн билим берүүчү, укуктук жана чарбалык-экономикалык ишин Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамын, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларын жана ушул Уставын жетекчиликке алат.

1.2 Жалпы билим берүү уюмунун уюштуруучусу: -Базар-Коргон райондук билим берүү бөлүмү, Жалал-Абад облусунун юстиция башкармалыгынан 12.03.2014-ж. кайра каттоодон өткөн №46895-3303-М-е, ИНН 01009199210226, ИУЖК коду 05713118, жайгашкан дареги: -Кыргыз Республикасы, Жалал-Абад облусу, Базар-Коргон району, Базар-Коргон айылы, Б.Осмонов көчөсү, 48.

1.3 Уюштуруу-укуктук формасы: -мекеме.

1.4 Менчик түрү: -мамлекеттик.

1.5 Мекеменин толук фирмалык аталышы:

- мамлекеттик тилде: - **“Асан Шеркулов атындагы №28 жалпы билим берүүчү орто мектеби” мекемеси,**
- расмий тилде: - **Учреждение “Средняя общеобразовательная школа №28 имени Асана Шеркулова”.**

Мекеменин кыскартылган фирмалык аталышы:

- мамлекеттик тилде: - **“А. Шеркулов атындагы №28 ЖББОМ” м-си ;**
- расмий тилде: - **У-е “СОШ №28 им. А.Шеркулова”.**

1.6 Мекеменин юридикалык дареги – Кыргыз Республикасы, Жалал-Абад облусу, Базар-Коргон району, Могол айыл аймагы, Чкалов айылы.

1.7 Мекеме юридикалык жак катары уставы, эсептөө жана башка счеттору, мамлекеттик жана расмий тилдеринде почталык дареги жазылган мөөрү, бурч-мөөрү (штамп) жана бланктары, бекитилип берилген мүлкү бар уюм болот. Мөөр мекеменин директорунда сакталат.

1.8 Мекеме Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык келишимдин негизинде кесиптик уюмдарын жана бирикмелерин (педагогикалык ассоциацияларды, союздарды, окутуу-усулдук бирикмелерди ж.б. кеңештерди жана уюмдарды) түзүүгө жана алардын иштерине катышууга укуктуу.

2. Мекеменин ишин уюштуруу

2.1 Мекеменин негизги максаттары деп мамлекеттик билим берүү стандарттарын аткаруунун жана турмуштук компетенцияларына жетишүүнүн негизинде окуучулардын инсандык жалпы маданиятын калыптандыруу, кесиптик билим берүү программаларын аң-сезимдүүлүк менен тандоо жана андан ары өздөштүрүү үчүн негиз түзүү, жарандуулукка тарбиялоо, адамдын укуктары менен эркиндигин урматтоо, толеранттуу болуу, Мекенин, үй бүлөсүн жана курчап турган айлана-чөйрөнү, эмгекти сыйлоо, сергек жашоо адаттарын калыптандыруу эсептелинет.

2.2 Мекеме адамдын, коомдун, мамлекеттин кызыкчылыктары үчүн окуучуларды окутуу жана тарбиялоону жүргүзүп, инсандын ден соолугун сактоону камсыздаган жана ар тараптан өнүгүүсүнө, анын ичинде өз алдынча жана кошумча билим алуу зарылчылыгын канааттандыруу боюнча дагы ылайыктуу шарттарды түзөт.

2.3 Мекеме өз максаттарын жана милдеттерин аткаруу үчүн төмөндөгү ишмердүүлүктөрдү жүргүзөт:

- Жалпы башталгыч билим берүү ;
- Жалпы негизги билим берүү ;
- Жалпы орто билим берүү ;
- Мектептик билим берүүнүн айланасында кошумча билим алууну уюштуруу: башталгыч мектеп окуучуларын сабактарга даярдоо; предметтерди тереңдетип окутуу жана у.с.;
- Билим берүү кызматкерлеринин квалификациясын жогорулатуу боюнча иштерди уюштуруу;
- Балдардын жайкы лагерлерин уюштуруу, семинарларды, конференцияларды, олимпиадаларды, анын ичинде эл аралык, тренингдерди, тегерек столдорду, тышкы адистер жана волонтерлордун катышуусу менен пресс-конференцияларды уюштуруу;
- Педагогика жана мектептик билим берүүгө байланыштуу көйгөйлөр боюнча консультативдик жана маалыматтык кызматтарды көрсөтүү;
- Ушул Уставда көрсөтүлгөн максаттарга жетүү үчүн ар кандай тиешелүү иш-чараларды уюштуруу жана өткөрүү.

2.4 Башталгыч жалпы билим берүүнүн милдеттери болуп окуучуларды окутуу, тарбиялоо жана өнүктүрүү, алардын окуудагы, жазуудагы жана саноодогу жалпы билүүлөрү менен жөндөмдөрүн, логикалык ой жүгүртүү элементтерин жана таанып билүү ишин, өз алдынча билим алуунун жана өзүн-өзү уюштуруунун жөнөкөй ыкмаларын, жүрүм-турум жана сүйлөөнүн маданиятын, өздүк тазалыгынын негиздерин жана жашоонун сергек адаттарынын өздөштүрүү эсептелет. Жалпы башталгыч билим берүү негизги жалпы билим алуу үчүн база болуп саналат.

2.5 Жалпы негизги билим берүүнүн милдеттери болуп окуучуларды инсан катары тарбиялоо, түзүү жана калыптандыруу үчүн социалдык жактан өзүн-өзү аныктоого, өз алдынча иш тажрыйбасын өздөштүрүүгө жана өзүн-өзү көзөмөлдөөгө багытталган ыкмаларын жана компетенцияларын өнүктүрүү эсептелет. Жалпы негизги билим берүүчү жалпы орто билим, башталгыч жана орто кесиптик билим алуу үчүн база болуп саналат.

2.6 Жалпы орто билим берүү жалпы билим берүүнүн аяктоочу этабы болуп, окуучуларды туруктуу компетенцияларын жана чыгармачылык ыкмаларын өнүктүрөт, ошондой эле дифференцияланган окутуунун жана кесипти же эмгектенүүнү аң-сезимдүү тандоо үчүн даярдоонун негизинде өз алдынча окуу көнүгүүлөрүн калыптандырууну камсыздайт. Жалпы орто билим башталгыч, орто жана жогорку кесиптик билим берүү программалары боюнча окууну улантууга база болуп берет.

2.7 Мекемедө жалпы орто билим берүүнүн мазмуну мамлекеттик билим берүү стандартынын жана негизги жалпы билим берүү программаларынын негизинде аныкталып, мектеп өз алдынча ишке ашырат. Мектепте окуу сабактары жүрүп жатканда окуучуларды айыл-чарба жумушуна тартууга уруксат берилбейт.

2.8 Мекеме Кыргыз Республикасынын Өкмөтү бекиткен тартип боюнча 5 жылда кеминде бир жолу мамлекеттик аккредитациядан өтөт. Мамлекеттик аккредитация мекемеге жалпы негизги жана жалпы орто билим берүү программаларын толук өздөштүргөн жана мамлекеттик жыйынтыктоочу аттестациядан өткөн бүтүрүүчүлөргө билими жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү тийиштүү документ берүүгө укук берет.

3. Билим берүү процессин уюштуруу

3.1 Мекемеге окуучуларды кабыл алуу ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арыздарынын негизинде мектеп директорунун буйругу менен жүргүзүлөт жана бекитилет.

3.2 Мекемеге бекитилген аймакта жашаган окуу жашындагы балдардын жана өспүрүмдөрдүн бардыгы билим берүүнүн бардык баскычтарына кабыл алуулары сыноосуз, акчалай жана башка төлөмдөрсүз өткөрүлөт.

3.3 Мекеме билим берүү процессин негизги жалпы билим берүү программаларынын деңгээлине ылайык мектептик билим берүүнүн үч баскычында жүргүзөт:

- Жалпы башталгыч билим берүү (окутуунун ченемдик мөөнөтү – 4-жыл);
- Жалпы негизги билим берүү (окутуунун ченемдик мөөнөтү – 5-жыл);
- Жалпы орто билим берүү (окутуунун ченемдик мөөнөтү – 2-жыл).

3.4 Мекемеге 6-7-жаштагы балдар кабыл алынат, ар бир класста окутуунун узактыгы бир окуу жылынан кем эмес.

3.5 *Билим берүү процессинин биринчи баскычына балдарды кабыл алууда окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) тарабынан төмөндөгү документтер көрсөтүлөт:*

- ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арыздары;
- баланын туулгандыгы тууралуу күбөлүгүнүн көчүрмөсү;
- ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлүнүн) биринин паспортунун көчүрмөсү;
- медициналык документтери (форма №63 жана №86).

3.6 *Билим берүү процессинин экинчи баскычына балдарды кабыл алууда, башка жалпы билим берүүчү уюмунан келген учурда, төмөндөгү документтер көрсөтүлөт:*

- ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арыздары;
- баланын туулгандыгы тууралуу күбөлүгүнүн көчүрмөсү;
- ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлүнүн) биринин паспортунун көчүрмөсү;
- медициналык документтери (форма №63 жана №86);
- мурдагы окуган жеринен класстар боюнча жыйынтык баалары көрсөтүлгөн тактама;
- өздүк иши.

3.7 *Билим берүү процессинин үчүнчү баскычына балдарды кабыл алууда, башка жалпы билим берүүчү уюмунан келген учурда, төмөндөгү документтер көрсөтүлөт:*

- ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арыздары;
- баланын туулгандыгы тууралуу күбөлүгүнүн көчүрмөсү;
- ата-энесинин (мыйзамдуу өкүлүнүн) биринин паспортунун көчүрмөсү;
- медициналык документтери (форма №63 жана №86);
- мурдагы окуган жеринен класстар боюнча жыйынтык баалары көрсөтүлгөн тактама;
- өздүк иши.
- жалпы негизги билими жөнүндө тастыктоочу документ (күбөлүк).

3.8 Мекеме кабыл алып жатканда окуучуларды жана алардын ата-энелерин (мыйзамдуу өкүлдөрүн) өзүнүн уставы жана окуу процессин жөнгө салуучу башка да жердиктүү документтер менен тааныштырууга милдеттүү.

- 3.9 Мекеме менен ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) ортосундагы мамиле келишим түзүү менен жөнгө салынат, анын ичинде ар тараптардын укуктары, милдеттери жана жоопкерчиликти, баланын Мекемеде болуусунун узактыгын камтыйт.
- 3.10 Мекемеден баланы чыгаруу төмөндөгүлөрдүн негизинде жүргүзүлөт:
- ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) арызы;
 - ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) түзгөн келишиминин мөөнөтү аяктаганда;
 - ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) тарабынан түзүлгөн келишимдин шарттарын бузган учурда.
- 3.11 Мекемедеги тартип окуу процессинин бардык катышуучуларын инсандын кадыр-баркын урматтоосунун негизинде жолго салынат. Окуучуларга карата күч колдонууга жана психикалык зомбулук ыкмаларын колдонууга кескин тыюу салынат.
- 3.12 Окуучулардын акысыз медициналык тейлөөсүн саламаттыкты сактоо органдары тарабынан мектепке атайын бекитилген медициналык кызматкер жүргүзөт. Мектеп администрациясы менен бирдикте медициналык кызматкер да алдын-ала дарылоо иш-чараларын жүргүзүү, окуучулардын санитардык-тазалык ченемдери, тамактанууларынын сапаты жана режими боюнча жооп тартат.
- 3.13 Мекемеде иштеген бардык педагогикалык жана тейлөө кызматкерлери ар жылы бир жолу милдеттүү түрдө медициналык кароодон өтүшөт.
- 3.14 Мекемеде тийиштүү шарттары (педагогикалык кадрлар, окутуу-усулдук каражаттар, материалдык-техникалык жабдуулар ж.б.) болсо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, негизги жалпы билим берүү программаларынан тышкары да акы төлөнүүчү кошумча билим берүү программаларын ишке ашыра алат жана кошумча билим берүү кызматын (келишимдин негизинде) көрсөтө алат.
- 3.15 Кошумча билим берүү программалары жана кошумча билим берүү кызматы окуучулардын жана ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдуктары менен тийиштүү шарттар түзүлсө өткөрүлөт.
- 3.16 Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык жалпы негизги жана жалпы орто билим берүүнүн негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдүн мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясы менен аяктайт. Мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациясы Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген жобонун негизинде өткөрүлөт.
- 3.17 Тийиштүү класстардын негизги жалпы билим берүү программаларын толук өлчөмдө өздөштүргөн окуучулар мектептин педагогикалык кеңешинин чечими боюнча менен кийинки класска которулат. Өткөн класстын (баскычтын) негизги жалпы билим берүү программаларын өздөштүрбөгөн окуучулардын Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамына ылайык мектептин кийинки классына (баскычына) окуусуна жол берилбейт.
- 3.18 Мекеме Кыргыз Республикасынын тийиштүү ченемдик укуктук актыны жетекчиликке алып, баа коюу системасын, окутуунун жана тарбиялоонун тариздерин,

ыкмаларын жана усулдарын, ошондой эле окуучулардын которуу сынактарынын мезгилдүүлүгүн жана тариздерин тандоого укуктуу.

- 3.19 Мекемеде базистик окуу планынын негизинде иштелип чыккан окуу планы боюнча билим берүү процесси өткөрүлөт. Окуучулардын окуу жүктөмү чектелген жүктөмдүн ченеминен ашпаш керек жана Базистик окуу планынын окуу сабактарын окутууга бөлүнгөн сааттарынын санынан төмөн болбош керек. Мекемеде окуу процесси беш күндүк иш режими менен жүргүзүлөт.
- 3.20 Мекемеде окуу жылы 1-сентябрдан башталат. Мекемеде билим берүү I-II-III-баскычтарында окуу жылынын созулушу, мамлекеттик жыйынтыктоо аттестациянын мөөнөттөрүн эсептебегенде 34 аптадан кем эмес, ал эми биринчи класста 33 аптаны түзөт. Окуу жылынын ичинде каникулдарынын созулушу 30 календардык күндөн кем эмес, жайында 14 календардык жумадан кем эместе түзөт. Биринчи класстын окуучуларына окуу жылынын ичинде кошумча бир апталык каникулдар берилет.
- 3.21 Мекемеде биринчи классында сабактын созулушу 40 минутаны, ал эми экинчиден он биринчи класстарга чейин 45 минутаны түзөт. Мекеме жылдык (календардык) окутуу жүгүртмөсүн райондук билим берүү бөлүмү менен макулдашып, бекитет.
- 3.22 Мекемеде окутуу **кыргыз тилинде** жүргүзүлөт. Педагогикалык кадрлар жетиштүү болсо, ата-энелердин каалоосу жана райондук билим берүү бөлүмүнүн уруксаты менен **орус тилдүү** класстарды ачууга болот.
- 3.23 Мекемеде Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тили деп аталган кыргыз тилин мамлекеттик билим берүү стандартына ылайык окутат Кыргыз Республикасында расмий тили катары орус тили, ошондой эле бир чет тил, Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги бекиткен Базистик окуу планына ылайык окутулат.
- 3.24 Мекемеде окуучулардын тамактануусун уюштуруу Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн токтому менен аныкталат.
- 3.25 Мекемеде класстардын саны жарандардын тапшырган арыздарына жана санитардык-тазалык эрежелери менен класстардын толукталышынын чектүү ченемдердин негизинде мектеп процессин жүргүзүү үчүн түзүлгөн шарттарга байланыштуу болот.
- 3.26 Мекеме окуучулардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суранычтары боюнча Кыргыз Республикасынын тийиштүү ченемдик укуктук актысынын негизинде акы төлөнүүчү узартылган топторду ачууга укуктуу.
- 3.27 Мекемеде балдардын психикалык жана физиологиялык деңгээлинин окууга толук даяр эместигин жоюу максатында алардын ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) суранычтарын эске алып, уюштуруучунун макулдугу менен Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарынын негизинде компенсациялуу окутуу класстары ачылышы мүмкүн.
- 3.28 Мамлекеттик билим берүү саясатын ишке ашырган мекеменин ишин мамлекеттик контролдоону Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги жана райондук билим берүү жүргүзөт.

4 Билим берүү процессинин катышуучулары

4.1 Мектептин окуу процессинин катышуучулары болуп окуучулар, педагогикалык кызматкерлер (мындан ары – мугалимдер) жана окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) эсептелинет.

4.2 Окуу процессинин бардык катышуучуларын ортосундагы мамиле инсандын кадыр-баркын урматтоосунун негизинде жолго салынат.

4.3 Окуучулардын жана ата-энелердин (мыйзамдуу өкүлдөрүн) укуктары менен милдеттери мектептин ушул уставында аныкталат.

4.4 Окуучулардын укуктары:

- Мектептин бардык баскычтарында (I, II, III) акысыз билим алууга;
- Окутуунун түрдүү формаларынан пайдаланууга (күндүзгү, экстрнат);
- Өздөрүнүн каалолору жана ата-энелери менен макулдугунун негизинде кошумча билим берүү (акы төлөнүүчү) кызматтарынан пайдаланууга;
- Акысыз медициналык тейлөөдөн өтүүгө;
- Мектептин китепканасынан окуу жана көркөм адабияттарды алып пайдаланууга;
- Класстагы жана мектептеги окуучулардын башкаруу органдарына шайланууга жана аларды шайлоого;
- Окуу-тарбия иштерин жакшыртуу боюнча сунуш пикирлерин айтууга;
- Класстан жана мектептен тышкаркы иштерге активдүү катышууга, өз каалоосу боюнча мектептин айланасын жашылдандырууга;
- Өзүнүн же ата-энелеринин каалоосу боюнча башка мектепке окуу үчүн которулууга.

4.5 Окуучулардын милдеттери:

- Мектептин уставын тутууга жана аткарууга;
- Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарынын деңгээлинде жалпы билим берүү программаларын өздөштүрүүгө;
- Кыргыз Республикасынын аймагында жашаган кыргыз жана башка да улуттардын салттарын, мектептин башка окуучуларынын жана кызматкерлеринин ар-намысын жана кадыр-баркын урматтоого;
- Ички тартипти сактоо боюнча мектептин, анын ичинде мектептик кийим (мектеп формасын кийүү) талаптарын аткарууга;
- Мектептин мүлкүнө этиеттик мамиле кылууга милдеттүү.
- Окуучулардын абийир кодексин милдеттүү түрдө аткаруу менен Уставда көрсөтүлгөн окуучулар үчүн бирдиктүү талаптарды аткарууга жана урматтоого;
- Мектептин мугалимдеринин айткандарын аткарууга жана аларды урматтоого;
- Сабактарды калтырбоого жана кечикпөөгө;
- Мектептин кадыр баркын көтөрүү максатында бардык коомдук иштерге активдүү катышууга;
- Коомдук жерлерде, мектепте өзүн маданияттуу алып жүрүүгө;
- Өзүнүн ден-соолугу жөнүндө камкордук көрүүгө жана мектептин тазалыгын сактоого.

4.6 Мектептеги тартип окуу процессинин бардык катышуучуларын инсандын кадыр-баркын урматтоосунун негизинде жолго салынат. Окуучуларга карата күч колдонууга жана психикалык зомбулук ыкмаларын колдонууга кескин тыюу салынат.

4.7 Мектеп окуучулардын жана ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) макулдугусуз жалпы билим берүү программаларында жана Базистик окуу планында каралбаган жумуштарды аткарууга жол берилбейт

4.8 Окуучуларды коомдук-саясий жана диний партиялар менен уюмдарга, аскердик түзүлүштөргө кирүүсүнө (өтүүгө), ошондой эле ушул партиялар менен уюмдардын иштерине, агитациялык кампаниялар менен саясий акцияларына катышуусун мажбурлоого жол берилбейт.

4.9 Мектептин педагогикалык кенешинин чечими жана балдардын иштери боюнча комиссиянын макулдугу боюнча укукка каршы иш- аракеттерди жасаган жана мектептин уставын көп жолу одоно бузгандыгы үчүн 15 жашка чыккан окуучуларды, педагогикалык таасир этүүнүн чектүү чарасы катары мектептен чыгарууга жол берилет.

Балдардын иштери боюнча комиссия ата-энеси (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен биргеликте чыгарылган окуучуну башка билим берүү уюмуна окуусун улантуу же ишке орноштуруу боюнча чечимин бир ай ичинде кабыл алат.

Жетим балдарды ата-энелеринин (мыйзамдуу өкүлдөрү) багуусунан ажыраган балдарды жалпы билим берүү уюмунан чыгаруу жөнүндө чечим тийиштүү жергиликтүү мамлекеттик администрациянын алдындагы үй-бүлөнү жана балдарды коргоо боюнча бөлүмдөрдүн макулдугу менен кабыл алынат.

4.10 Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) төмөнкүлөргө укуктуу:

- жалпы билим берүүчү уюмун тандап, окуусун улантуу үчүн окутуунун бардык этабына балдарын жиберүүгө жана билим алуунун таризин тандоого;
- мамлекеттик билим берүү стандарттарынын чегинде окуучулардын орто билим алуу укугун сактоону талап кылууга;
- балдардын мыйзамдуу укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоого;
- уставда аныкталган таризде мектептин башкаруусуна катышуу;
- билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун тийиштүү региондук органына балдарды окутуу жана тарбиялоо маселелери боюнча кайрылууга укуктуу.

4.11 Окуучулардын ата-энелери (мыйзамдуу өкүлдөрү) төмөнкүлөргө милдеттүү:

- балага жакшы орто билим алуу үчүн зарыл шарттарды түзүүгө;
- балдардын күч- кубатына жана психологиялык ден-соолуктарына ар дайым камкордук көрүүгө;
- баланын инсандык намысын урматтап, аны улуттук, тарыхый, руханий- маданияттык байлыктарын жана элдик салттарды, Мекенин, айлана -чөйрөнү урматтоого тарбиялоого;
- мектептин уставындагы өзүлөрүнүн укуктарын жана милдеттерин аткарууга жана балдарынын тарбиясына жана балдары жалпы билим берүүчү уюмдарына зыян келтиргендиги үчүн Кыргыз Республикасынын мыйзамдары аныктаган тартипте жооп берүүгө.

4.12 Мектепти мугалимдер менен толуктоо (комплектөө) Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык жүргүзүлөт. Мугалимдер үчүн негизги жумуш берүүчү болуп мектеп эсептелинет.

Педагогикалык кызматка билими жөнүндө диплому, тийиштүү педагогикалык квалификациясын ырастаган педагогикалык адиске ээ болгон адамдар кабыл алынат. Педагогикалык билими жана дасыгы жок жараандар кайра даярдоо курсунан өтүшкөндөн кийин гана педогогикалык кесипте иштөөгө укуктуу.

Соттолгон же Кыргыз Республикасынын Өкмөтү бекиткен тизме боюнча медициналык көрсөткүчтөрү бар жарандарга жалпы билим берүү уюмдарына иштөөгө жол берилбейт.

Педагогикалык иш жүргүзүү укугунан ажыратуу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт.

4.13 Мугалимдердин эмгек мамилелери Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык түзүлгөн келишим менен жөнгө салынат.

4.14 **Мугалимдер төмөнкүлөргө укуктуу:**

- Окутуунун жана тарбиялоонун усулдарын, жалпы билим берүү программаларын, окутуу –усулдук комплектерди, окуучулардын билимин баалоонун усулдарын өз алдынча тандоого жана колдонууга;
- Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын, окутуу жана тарбиялоо усулдарынын негизинде автордук жалпы билим берүү программасынын, окуу китебинин, окутуу-усулдук колдонмолорун иштеп чыгууга жана колдонууга;
- Алдыңкы педогогикалык тажрыйбаларды жүзөгө ашырууга;
- өзүнүн кадыр баркын жана кесиптик ар-намысын коргоого;
- кесиптик иши үчүн тийиштүү шарттарды талап кылууга;
- өзүнүн кесиптик деңгээлин жана дасыгын жогорулатууга(бул максатта мектептин администрациясы мугалимдерди кайра даярдоо жана дасыктарын жогорулатуу курстарында окутуу учун тийиштүү шарттарды түзөт)
- Кыргыз Республикасынын тийиштүү мыйзамдарына ылайык өз ыктыяры менен аттестацияланууга;
- Уставда аныкталган таризде мектепти башкарууга катышууга;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жана жергиликтүү ө алдынча башкаруу органдары кабыл алынган кошумча социалдык кепилдиктерге жана женилдиктерге.

4.15 **Мугалимдер төмөнкүлөргө милдеттүү:**

- Педагогикалык этиканы жана мектептин уставын тутууга жана аткарууга;
- Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын деңгээлинде окуучулардын негизги жалпы билим берүү программаларынын өздөштүрүүлөрүн камсыздоого;
- Окуучулардын өзгөчөлүктөрүн, ишке чеберчилик менен мамиле кылууларын өнүктүрүүгө, жүрүм турумдарынын жогору ахлактык сапаттарын тарбиялоого;
- Билим берүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган бекиткен кызматтык дасыктык талаптарга ылайык келүүгө;
- Өзүнүн кесиптик деңгээлин ар дайым өркүндөтүүгө жана дасыктарын жогорулатууга;
- Окуучуларга карата моралдык жана күч ыкмаларын колдонбоого милдеттүү.

4.16 Педагогикалык жүктүн өлчөмү окуу планы боюнча сааттардын санына, мектептин кадрлар менен камсыздыгына жана башка да иш шарттарына жараша аныкталат. Окуу планынын сааттарынын саны азайтылбаса же класстардын саны кыскартылбаса, окуу жылынын башында белгиленген окутуу жүктөмүнүн өлчөмү (педагогикалык иши) окуу жылынын ичинде мектеп администрациясынын демилгеси менен бир ставкадан төмөн кыскартылбайт. Жаңы окуу жылынын башында окутуу жүгүн белгилөөдө, бул мектеп негизги иш орду болуп саналган мугалимдер үчүн класстарда сабак өтүү өлчөмү жана окутууну улантуу сакталат.

- 4.17 Мугалимдердин макулдугусуз кесиптик милдеттери жана келишими менен каралбаган жумуштарга тартууга жол берилбейт. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган учурлардан тышкары, эмгек келишими менен каралбаган жумушту аткарууга мугалимдин каршы болушу аны кызматтан бошотууга негиз боло албайт.

5 Мектепти башкаруу

- 5.1 Мекемени башкаруу Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамына, ушул мектептин уставына ылайык демократиялык, ачык айкындык, өз алдынчалык жана мамлекеттик – коомдук кызматташтык принциптерине ылайык жүргүзүлөт.
- 5.2 Мекеменин Уюштуруучусу жогорку башкаруу органы болот, тең башкаруунун тариздери болуп жалпы чогулуш, педагогикалык кеңеш, камкордук кеңеш, ата-энелер комитети, окуучулардын өз алдынча башкаруулары жана башка кеңештер эсептелет. Мектептин тең башкаруу органдарын шайлоо тартиби жана алардын ыйгарым укуктары . Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык аныкталат.
- 5.3 Мекемеде түздөн – түз жетекчиликти директор жүзөгө ашырат. Мекеменин директору райондук билим берүү бөлүмү тарабынан кызматка дайындалат жана ээлеген кызматынан бошотулат. Мектептин директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык кызматка дайындалат жана ээлеген кызматынан бошотулат. Директорлук кызматка пенсия жашынан өтпөгөн, жогорку педагогикалык билими жана 7 жылдан кем эмес педагогикалык стажы бар, . Кыргыз Республикасынын билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларын, психологияны, менеджментти жана билим берүүнү каржылоону, мектепте билим берүү маселелери боюнча мамлекеттик институттардын жана коомдук уюмдардын укуктарын жана милдеттерин билген Кыргыз Республикасынын жараны дайындалат.
- 5.4 Директордун орун басарын жана материалдык- жоопкерчиликтүү кызматкерди кызматка дайындоо жана кызматтан бошотуу мектеп директорунун сунуштамасы боюнча райондук билим берүү бөлүмү тарабынан жүргүзүлөт. Педагогикалык жана башка кызматкерлерди жумушка алууну жана кызматтан бошотууну мектеп директору Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексине ылайык жүргүзөт.
- 5.5 Мектептин директору ата- энелердин(мыйзамдуу өкүлдөрүнүн), мамлекеттин жана коомдун алдында өзүнүн кызматтык милдеттерине, эмгек келишимине жана мектептин уставына ылайык жекече түрдө жооп тартат.
- 5.6 Мектептин директору:
- Кыргыз Республикасынын Конституциясынын, . Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндөгү” жана “Мугалимдин статусу жөнүндө” мыйзамдарын, жалпы орто билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларын сактап, ишке ашырат;
 - Билим берүүнү райондук билим берүү бөлүмүнүн макулдугу боюнча педогогикалык кеңеш менен бирдикте мектептин негизги өнүгүү багыттарын аныктап, ишке ашырат.
 - Жарандардын жалпы орто билим алуу зарылчылыктарын канааттандырат;
 - Администрациялык – аткаруу органдарына жана башка мекемелерде мектептин укуктарын жана кызыкчылыктарын көздөйт жана коргойт;

- Мугалимдердин жана техникалык персоналды тандоону жана жайгаштырууну жүргүзөт, педогогикалык кеңештин ишин жетектейт;
- Билим берүүнү райондук билим берүү бөлүмү менен макулдашылган окуу планын мугалимдер менен бирдикте жүзөгө ашырат;
- Мамлекеттик билим берүү стандарттанынын жана негизги жалпы билим берүү программаларынын чегинде окуучуларды билимдеринин жеткиликтүүлүгүн жана сапаттуулугун камсыз кылат;
- Класстан тышкары иштердин мазмуну аркылуу окуучулардын тарбиялоо ишин камсыздайт жана көзөмөлдөйт;
- Мугалимдердин дасыктарын жогорулатууга жана алардын кесиптик өсүшүнө шарттарды түзөт, ошондой эле алардын аттестациясын өткөрөт;
- Билими жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документтерин тапшурууну уюштурат жана аларды даярдоо үчүн бүтүрүүчүлөр жөнүндө тапшырылуучу маалыматтын тактыгын камсыздайт жана жооп тартат;
- Балалыкты коргоо, жашы жетишпегендердин укуктарын жана кызыкчылыктарын сактоо боюнча талаптарды көзөмөлдөйт жана сактайт;
- Мектептин каржылык-чарбачылык ишин жетектейт жана көзөмөлдөйт;
- Гранттардын жана инвестициялардын, ата-энелердин өз эрки менен тапшырган төгүмдөрүн, анын ичинде кошумча билимберүү кызматынан түшкөн кирешелерди да, натыйжалуу пайдаланууну көзөмөлдөйт жана жекече түрдө жооп берет;
- Мектептин материалдык – техникалык базасын эсепке алуу жана сактоо, техникалык коопсуздугун жана санитардык- тазалык режимин сактоо, окуучулардын жана кызматкерлердин эмгегин коргоо үчүн жооптуу болот жана алар үчүн жооп тартат;
- Жетектеген мектепте өрткө каршы коопсуздук боюнча, ошондой эле окуу учурунда окуучулардын жана кызматкерлердин өмүрлөрүнө жана ден соолуктарына коркунуч келтирген же алардын өлүмүнө алып келген учурлардын татаалдыгына жана күнөөсүнүн деңгээлине жараша Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык тартиптик администрациялык жана кылмыш жоопкерчилигин жекече түрдө тартат;
- Кызматтык милдеттерге, мектептин уставына жана Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларына ылайык башка да милдеттерди аткарат.

5.7 Директор жалпы билим берүүчү мектептин атынан чыгат, келишимдерди, анын ичинде эмгек келишимдерин түзөт, ишеним каттарды берет, банктарда алыш-бериш ж.б. эсептерди ачат, белгиленген тартипте штатты бекитет, жалпы билим берүүчү мекеменин бардык кызматкерлери үчүн милдеттүү болгон буйруктарды чыгарат жана көрсөтмөлөрдү берет, билим берүүнү башкаруу органдарына бекитүү үчүн жалпы билим берүүчү мекеменин ишинин келечек, жылдык жана учурдагы пландарын киргизет.

5.8 Мектептин директору Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамында, келишимдерде жана ушул Уставда каралган өзүнүн функционалдык милдеттенмелерине ылайык өзүнүн иши үчүн ата-энелердин жана мамлекеттин, коомчулуктун жана уюштуруучулардын алдында жеке жоопкерчилик тартат.

5.9 Жалпы билим берүүчү мектепте тең башкаруунун тариздери болуп жалпы чогулуш, педагогикалык кеңеш, камкордук кеңеш, ата-энелер комитети, окуучулардын өз алдынча башкаруулары жана башка кеңештер эсептелет. Мектептин тең башкаруу органдарын шайлоо тартиби жана алардын ыйгарым укуктары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык аныкталат.

Жалпы билим берүүчү мектепте окуу-тарбиялык процессти өнүктүрүү жана өркүндөтүү, мугалимдер менен тарбиячылардын кесиптик чеберчилигин жана чыгармачылык өсүүлөрүн жогорулатуу максатында педагогикалык кеңеш иштейт. Ал жалпы билим берүүчү мектептин педагогикалык кызматкерлерин мектеп директорунун төрагалыгы астында бириктирген коллегиялуу орган.

Педагогикалык кеңеш:

- Билим берүүнүн мазмунун тандоону, окуу-тарбиялык иштердин формаларын, усулдарын жана аларды ишке ашыруу ыкмаларын талкуулайт жана ишке киргизет;
- Педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу, алардын чыгармачылык демилгелерин өнүктүрүү боюнча иштерди уюштурат;
- Мекеменин кызматкерлеринин отчетторун угат (чейректтик, жарым жылдык, жылдын жыйынтыктары боюнча);
- Окуу процессинин жүрүшү боюнча анализ жүргүзөт, методикалык кеңештин отчетун угат;
- Жаңы инновациялык усулдарды киргизүү маселелерин карайт;
- Окуучуларды кийинки класска көчүрүү, кийинки класска шарттуу көчүрүү, ошондой эле ата-энелер (мыйзамдуу өкүлдөрү) менен макулдашуу боюнча окуучуну кайта окутууга калтыруу жөнүндө чечимдерди кабыл алат.
- Жалпы билим берүүчү мектептин педагогикалык кеңешин зарылдыгына жараша директор чакырат.

6. Мүлк жана материалдык- финансылык каражаттар.

6.1 Мектептин уставдык ишин камсыз кылуу максатында уюштуруучу же ал ыйгарым укук берген орган Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте өзүнө таандык менчикти же өзү үчүнчү тараптан күрөөгө алган имараттарды, курулуштарды, жабдууларды жана башка мүлктү мектепке бекитип берет. Мектепке жер үлүшү Кыргыз Республикасынын мыйзамында аныкталган тартипте бекитилип берилет.

Мектепке бекитилип берилген мүлк билим берүү максатынан тышкары алынып коюлушу жана (же) ээликтеп ажыратылышы мүмкүн эмес.

6.2 Мектеп райондук билим берүү бөлүмүнүн макулдугу менен ашканасын жана спорттук залын Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык күрөөгө берүүгө укуктуу. Эгерде, мектептин негизги фонддорун үчүнчү тараптын пайдасына ажыратуу каралса, мектеп бүтүм түзүүгө укуксуз.

6.3 Мамлекеттик мектептин мүлкүн каржылоо ресурстарын топтоо булактары болуп:

- республикалык жана жергиликтүү бюджеттер;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдары тыюу салбаган бюджеттентышкаркы ишкердүүлүктөн түшкөн мектептин өзүнүн каражаттары;
- депозиттик салымдардан түшкөн кирешелер;
- жекече жана юридикалык жактардын, анын ичинде чет өлкөлүктөрдүн да өз ыктыярлары менен кошкон каражаттары, кайрымдуулуктары жана максаттуу төлөмдөрү;
- кредиттер;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген башка да булактар эсептелет.

- 6.4 Жекече жана юридикалык жактар белек, кайрымдуулук же керээз катары берген акчалай каражаттарына, мүлккө жана менчик объектилерине, ошондой эле өз ишкердүүлүгүнөн түшкөн кирешелерден жана ошол кирешеге сатып алынган менчиктик объектилерине да мектептин менчиктик укугу бар.
- 6.5 Мектеп өзүнүн карамагындагы акчалай каражаттарынын жана менчигинин чегинде өз милдеттери боюнча жооп берет. Мектепке көрсөтүлгөн акчалай каражаты жетпей калса, анда анын милдеттери боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте уюштурулуусу жооп берет.
- 6.6 Республикалык жана муниципалдык билим берүү уюмдарын каржылоо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзүлөт. Жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, каржылоо болсо, жалпы билим берүү уюмдарын ченемдерден ашык каржылашы мүмкүн.
- 6.7 Мектептин финансылык-чарбачылык ишин мамлекеттик контролдоону текшерүү органдагы тийиштүү ченемдик укуктук актылардын негизинде жүргүзүшөт.

7. Эл аралык кызматташтык

- 7.1 Мекеме Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте чет өлкөлүк ишканалар (мекемелер, уюмдар) менен түз байланыш түзүүгө жана мекемелеринде валюталык эсептерин ачууга укуктуу.

8. Мекемени жоюу жана өзгөртүп уюштуруу

- 8.1 Окуу жылынын аягында мектеп жоюлса же өзгөрүп уюштурулса, райондук билим берүү бөлүмү окуучулардын ата-энелери (мыйымдуу өкүлдөрү) менен макулдашып, аларды башка мектептерге которуу боюнча жоопкерчилигин өзүнө алат.
- 8.2 Мектептин жоюлушу жана өзгөртүп уюштурулушу Кыргыз Республикасынын Жарандык кодексинде жана Кыргыз Республикасынын “Юридикалык жактарды, филиалдарды (өкүлдөрдү) мамлекеттик каттоо жөнүндө” Мыйзамында аныкталган тартипте ишке ашырылат.

Директор _____

Камилжан кызы Н.

Жалал-Абад облусунун юстиция башкармалыгы
Номерленгени, тигилгени жана моор
басылганы бардыгы 12 (он эки) баракта
30-декабрь ж. 2022

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Управление юстиции Жалал-Абадской области
Всего пронумеровано, прошнуровано и
скреплено на 13 (тринадцать) листах
30-декабря 2022